

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Χαρακτηριστικά:

- Πολυθεϊσμός: Ουρανός -Γαία. Κρόνος (=χρόνος) Ρέα Οι πρώτοι θεοί. Τιτάνες.
 - 4 κατηγορίες Θεοτήτων:
 - Θεοί (Δίας, Ηρα, Ποσειδών, Πλούτων, Δήμητρα, Εστία, Απόλλων, Αθηνά, Άρτεμη, Αφροδίτη, Άρης, Ερμής, οι βασικοί δώδεκα θεοί. Ήφαιστος, Διόνυσος, Ίρις, Θέτις, Θέμις, Ασκληπιός, Περσεφόνη, Αχελώος, Ωκεανός
 - Ήρωες: Ηρακλής Θησέας, Βελλερεφόντης, Περσέας, Πέλοπας,
 - Δαίμονες: Νύμφες (στα δάση) Νηρηΐδες («νεράιδες» φύλακες των νερών) Πάνας (σπέρνει τον πανικό)
 - Νεκροί. Θεοποιημένοι άνθρωποι με καλή υστεροφημία «καλοί κ' αγαθοί» τιμώνται μετά θάνατον ως ιερά πρόσωπα (πχ Κόρδος, βασιλιάς των Αθηνών, Ιπποκράτης κλπ
- Τόσοι Θεοί όσες και πραγματικότητες
- Τάση πολλαπλασιασμού των Θεών ☞ πχ. Διόνυσος. Ειμαρμένη (εμφανίζεται στα ελληνιστικά χρόνια . Η μοίρα. Όλα είναι προδιαγεγραμμένα. Απόλυτος προορισμός του ανθρώπου)
 - Αποκτούν νέες ιδιότητες: → Δίας Άναξ, Όμβριος, Πατήρ, Κεραύνιος, Ευάνεμος, Ούριος, Ξένιος
- Εγκόσμια κατεύθυνση →
Οι θεοί ζουν στον κόσμο (Όλυμπος) δεν είναι υπερβατικοί, είναι αιώνιοι, χρειάζονται τις θυσίες.

Δεν είναι αμερόληπτοι . Ο άνθρωπος πρέπει να τους εξευμενίσει με θυσίες -συχνά και ανθρωποθυσίες:

- Ιστορικό παράδειγμα Ο βασιλιάς των Μεσσηνίων Αριστόδημος θυσίασε την κόρη του για να νικήσει ο μεσσηνιακός στρατός, και αυτοκτόνησε πάνω στον τάφο της όταν κατάλαβε το μάταιο της θυσίας

- Ανθρωπομορφισμός. Οι θεοί έχουν ανθρώπινα χαρακτηριστικά, πάθη, συμπάθειες και αντιπάθειες, εμπλέκονται στη ζωή των ανθρώπων. Δεν είναι πανταχού παρόντες
- Εναρμόνιση με το θείο θέλημα
- Ασάφεια περί μέλλουσας ζωής →
Οι ψυχές των νεκρών ζουν ως **σκιές στον Άδη** . Για να επικοινωνήσουν χρειάζονται αίμα
Μέσω μυστικιστικών τελετών (**μυστήρια**) επιφανείς άνθρωποι αναζητούν καλύτερη μεταθανάτια αντιμετώπιση (Ελευσίνια μυστήρια: λατρεία της Δήμητρας και της Περσεφόνης με σκοπό τον εξευμενισμό τους και την προστασία και εν ζωή και μετά θάνατον του «μύστη», του μυημένου. Συχνά τα μυστήρια περιλαμβάνουν μαγικές τελετές και αποκρυφισμό (πχ Καβείρια μυστήρια). Εδώ στη Μεσσηνία υπάρχουν τα **Ανδανικά μυστήρια** (Στο χωριό Κωνσταντίνι υπάρχουν ως δομικό υλικό του χριστιανικού ναού πλάκες με οδηγίες για τα μυστήρια

Οι ηρωικές μορφές ζουν στα Ηλύσια Πεδία, στη γη των μακάρων σε μια κατάσταση σχετικής ευδαιμονίας που υπολείπεται όμως του «πάνω κόσμου»

- Έντονη χρήση μαγείας και εκτεταμένη δεισιδαιμονία (φοβάμαι το δαίμονα) στη λαϊκή θρησκευτικότητα, αλλά και στη δημόσια λατρεία (εξορκισμοί (=ξόρκια), καθαρμοί, προλήψεις)
- Θρησκευτικά κέντρα για αναζήτηση της υγείας (Ασκληπεία. Πχ Αρχαία Μεσσήνη, Επίδαυρος)
- Δημόσια κρατική λατρεία. Οι μεγάλες γιορτές ή οι ναοί κρατική υπόθεση
- Ανάγκη αναζήτησης του θελήματος του θεού μέσω ιεροδιαμέσων (**medium**, άνθρωποι μεταξύ θεών και ανθρώπων. Φαινόμενο που υπάρχει σε όλες τις αρχαίες θρησκείες και φτάνει στις μέρες μας (πχ σαμανισμός στα αφρικανικά θρησκευματα, αντίστοιχα φαινόμενα σε ινδουισμό αλλά και ακραίες χριστ. Αιρέσεις) :
 - Μαντεία: Χώροι όπου **η Πυθία** (είδος ιέρειας) συγκεκριμένες χρονικές στιγμές λέει την επιθυμία του Θεού (**χρησμός**) με λόγια ακατάληπτα. Το χρησμό εξηγούν οι ιερείς αμφίσημα, δηλαδή με φράσεις που αποδέχονται πολλαπλές ερμηνείες
ΗΞΕΙΣΑΦΗΞΕΙΣΟΥΕΝΤΤΟΛΕΜΩΘΝΗΞΕΙΣ
 - Τα μαντεία ήταν το κέντρο του κόσμου. Συγκέντρωναν πληροφορίες από χιλιάδες ανθρώπους και τόπους που τα επισκέπτονταν. Μεγάλες πόλεις διαφήμιζαν την ισχύ τους φτιάχνοντας «θησαυρούς» μικρά σπιτάκια με πολύτιμα αφιερώματα . Οι δούλοι που κατόρθωναν να φτάσουν ικέτες στο μαντείο, μόνοι τους, ελευθερώνονταν . Στα τείχη των Δελφών υπάρχουν εκατοντάδες ονόματα απελεύθερων δούλων αλλά και τα περίφημα δελφικά παραγγέλματα: ΜΗΔΕΝ ΑΓΑΝ, ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ κλπ.
 - Οινωσκοπία: ιδιωτική μαντεία. Μελέτη του πετάγματος των πουλιών (οιωνοί. Θυμήσου τη φράση του Έκτορα πριν το θάνατό του Εἷς οἰωνός ἄριστος, ἀμύνεσθαι περί πάτρης
- Μονοθεϊσμός των φιλοσόφων. Οι αρχ. Φιλόσοφοι τείνουν σε έναν μονοθεϊσμό. Πχ ο Πλάτων θεωρεί ως κορυφή της κοσμικής διαστρωμάτωσης το «αγαθόν»

ΑΘΗΝΑ

ΗΡΑ

ΠΟΣΕΙΔΩΝΑΣ

ΑΡΤΕΜΗ

ΕΡΜΗΣ

ΑΣΚΛΗΠΕΙΟ Αρχ. Μεσσήνη

ΔΕΛΦΟΙ